

Sygn. akt: XII C 1119/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 grudnia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: SSO Ewa Pijańska

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Kinga Cieślik

po rozpoznaniu w dniu 13 grudnia 2017 roku w Poznaniu

sprawy z powództwa

M. P., P. (...)

przeciwko

(...) spółka akcyjna z siedzibą w W., KRS (...)

o zapłatę

tytułem zadośćuczynienia zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 61 000 (sześćdziesiąt jeden tysięcy) złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 17 lutego 2014 roku do dnia zapłaty;

w pozostałej części powództwo oddala;

kosztami procesu obciąża pozwanego i na tej zasadzie:

zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2 894 złote;

nakazuje ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu kwotę 3 050 zł.

SSO Ewa Pijańska

SSO Ewa Pijańska

UZASADNIENIE

Pozwem złożonym 7 grudnia 2016 roku przez M. P. przeciwko (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W. powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kwoty 76 000 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 17 lutego 2014 roku do dnia zapłaty oraz kosztów procesu.

W uzasadnieniu wskazał, że domaga się zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wskutek naruszenia dobra osobistego – prawa do więzi rodzinnej, w związku ze śmiercią ojca B. P., w wyniku wypadku komunikacyjnego, którego sprawcą był R. K., kierujący pojazdem C. (...) nr rej. (...), ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej u pozwanego.

W odpowiedzi na pozew pozwany wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów procesu.

Powód został w całości zwolniony od kosztów sądowych.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

B. P. był ojcem powoda. Był żonaty z H. P. – matka powoda. Małżonkowie mieli czworo dzieci: 2 synów i 2 córki.

B. P. był jedynym żywicielem rodziny. Prowadził własną działalność gospodarczą jako kierowca - taksówkarz. Matka powoda prowadziła dom i zajmowała się rodziną. Pomiedzy małżonkami i ich dziećmi były dobre, serdeczne relacje.

Powód mieszkał z rodzicami. Był bezrobotny, miał kłopoty ze znalezieniem pracy, z uwagi na przebyty podczas pracy w muzeum Narodowym w P. wypadek. Pomagał ojcu w działalności gospodarczej – jeździł z ojcem w dłuższe trasy jako zmiennik i razem naprawiali samochody. Mieli bardzo dobre relacje.

W dniu 5 maja 2002 roku na drodze krajowej nr (...) w miejscowości P. – B. doszło do wypadku komunikacyjnego. R. K. kierujący pojazdem C. (...) o numerze rejestracyjnym (...), jadąc z kierunku Ś. w stronę P. na prostym odcinku drogi zjechał na przeciwny pas ruchu i zderzył się z prawidłowo jadącym samochodem marki F. (...) nr rej. (...), którym kierował ojciec powoda B. P., który poniósł śmierć.

W związku z wypadkiem zostało wszczęte postępowanie karne o czyn z art. 177 § 2 k.k. Postępowanie to zostało umorzone z uwagi na śmierć sprawcy – R. K.. Sprawca wypadku, jako posiadacz ww. samochodu marki C. był ubezpieczony od odpowiedzialności cywilnej w (...) spółce akcyjnej z siedzibą w W..

dowód: akta szkodowe, zeznania świadków : J. B. (k. 167-168) i K. Ś. (k. 168) , zeznania powoda (k.168-169).

Żona i dzieci B. P. byli zszokowani informacją o jego śmierci. Powód był załamany i nie mógł pogodzić się ze śmiercią ojca. Jego matka H. P. przeżyła załamanie nerwowe. Zaczęła sięgać po alkohol, podobnie jak młodszy brat powoda. Więzy między rodzeństwem i matką rozluźniły się.

Powód w chwili śmierci ojca miał 25 lat. Przez długi czas nie mógł psychicznie uporać się z żałobą. Wspierali go: znajomy psycholog, koledzy i przyjaciel K. Ś.. Długo nie mógł znaleźć pracy. Cierpienia związane z przeżywaniem żałoby dodatkowo potęgowała okoliczność załamania matki, która nie odzyskała równowagi psychicznej. Dom rodzinny podupadł. Członkowie rodziny nie utrzymują ze sobą serdecznych relacji, nie spotykają się z okazji świąt.

Zeznania świadków i powoda j.w.

Pismem z dnia 13 stycznia 2014 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 100 000 złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę za naruszenie dóbr osobistych, w związku ze śmiercią ojca. Pozwany odmówił wypłaty. Następnie pismem z dnia 13 kwietnia 2016 roku powód skierował ostateczne przedsądowe wezwanie do zapłaty. W odpowiedzi pismem z dnia 17 maja 2016 roku pozwany przyznał powodowi kwotę 14 000 zł, w pozostałym zakresie odmawiając uznania roszczenia. Kwota ta została wypłacona powodowi.

dowód: akta szkodowe

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie kserokopii dokumentów prywatnych i urzędowych zgromadzonych w aktach sprawy, zeznań świadków oraz zeznań powoda.

Wiarygodność kserokopii dokumentów nie budziła wątpliwości Sądu. Mimo, że kserokopia nie jest dokumentem, a stanowi jedynie element twierdzenia strony o istnieniu dokumentu o treści odpowiadającej kserokopii, to w niniejszej sprawie żadna ze stron nie podniosła zarzutów kwestionujących istnienie określonych dokumentów prywatnych czy urzędowych.

Sąd w całości za wiarygodne uznał **zeznania świadków** : J. B. i K. Ś. na okoliczność krzywdy powoda, związanej ze śmiercią B. P.. Nie było też podstaw do kwestionowania zeznań powoda.

Sąd zauważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 23 k.c. dobra osobiste człowieka, jak w szczególności zdrowie, wolność, cześć, swoboda sumienia, nazwisko lub pseudonim, wizerunek, tajemnica korespondencji, nietykalność mieszkania, twórczość naukowa, artystyczna, wynalazcza i racjonalizatorska, pozostają pod ochroną prawa cywilnego niezależnie od ochrony przewidzianej w innych przepisach. Ten, czyje dobro osobiste zostaje zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania, chyba że nie jest ono bezprawne.

Zgodnie z art. 448 kc, w razie naruszenia dobra osobistego sąd może przyznać temu, czyje dobro osobiste zostało naruszone, odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę lub na jego żądanie zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez niego cel społeczny, niezależnie od innych środków potrzebnych do usunięcia skutków naruszenia. Do przesłanek odpowiedzialności na podstawie art. 448 kc należy zaliczyć naruszenie dobra osobistego powodujące szkodę niemajątkową oraz związek przyczynowy między tym czynem a szkodą niemajątkową spowodowaną naruszeniem dobra osobistego. Przesłanką przyznania świadczeń przewidzianych w art. 448 k.c. jest wina sprawcy naruszenia dobra osobistego - zarówno w postaci umyślnej, jak i nieumyślnej.

Zauważyć należy, że ustawodawca nie przewidział zamkniętego katalogu dóbr osobistych. Zaś orzecznictwo Sądu Najwyższego stoi na stanowisku, że dobrem osobistym jest także spowodowanie śmierci osoby bliskiej i może stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej. (por. uchwały Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2011 r., III CZP 32/11, z dnia 22 października 2010 r., III CZP 76/10, oraz wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2010 r., IV CSK 307/09, OSNC-ZD 2010, nr C, poz. 91, z dnia 10 listopada 2010 r., II CSK 248/10, OSNC-ZD 2011, nr B, poz. 44, z dnia 11 maja 2011 r., I CSK 621/10, niepubl., z dnia 25 maja 2011 r., II CSK 537/10, niepubl., oraz z dnia 15 marca 2012 r., I CSK 314/11, "Izba Cywilna" 2013, nr 6, s. 37). Krzywdą dla osób bliskich zmarłemu jest naruszenie dobra osobistego poprzez zerwanie więzi emocjonalnej, szczególnie bliskiej w relacjach rodzinnych. (por. uchwała Sądu Najwyższego dnia 13 lipca 2011 r. z dnia 13 lipca 2011 r. II CZP 32/11). Wobec powyższego prawo do życia w pełnej rodzinie i utrzymania więzi emocjonalnej stanowi dobro osobiste podlegające ochronie prawnej.

Przede wszystkim podkreślić należy, że w świetle ukształtowanego i utrwalonego w judykaturze Sądu Najwyższego stanowiska, spowodowanie śmierci osoby bliskiej może stanowić naruszenie dobra osobistego członków rodziny zmarłego w postaci szczególnej więzi rodzinnej i uzasadniać przyznanie im zadośćuczynienia na podstawie art. 448 kc, jeżeli śmierć nastąpiła na skutek deliktu, który miał miejsce przed dniem 3 sierpnia 2008 r., tj. datą wejścia w życie przepisu art. 446 § 4 kc (por. uchwały SN z dnia 22 października 2010 r. III CZP 76/2010 OSNC 2011/B poz. 42 i z dnia 13 lipca 2011 r. III CZP 32/2011 OSNC 2012/1 poz. 10 oraz wyroki SN z dnia 14 stycznia 2010 r. IV CSK 307/2009 OSNC 2010/C poz. 91, z dnia 25 maja 2011 r. II CSK 537/2010 LexPolonica nr 3917512, z dnia 10 listopada 2010 r. II CSK 248/2010 OSNC 2011/B poz. 44, z dnia 11 maja 2011 r. I CSK 621/2010 LexPolonica nr 2817828 i z dnia 15 marca 2012 r. I CSK 314/2011 LexPolonica nr 3997272).

Odpowiedzialność pozwanego wynika z treści art. 822 § 1 k.c., zgodnie z którym przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony. Nadto w judykaturze Sądu Najwyższego wskazuje się, że zasady i granice odpowiedzialności zakładu ubezpieczeń w ramach ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym wyznacza odpowiedzialność ubezpieczonego, co oznacza, że obowiązek ubezpieczonego zapłaty zadośćuczynienia osobom bliskim zmarłego na podstawie art. 448 k.c. zostaje przejęty przez ubezpieczyciela.

Biorąc pod uwagę powyższe Sąd uznał roszczenie powoda za zasadne. Co do zasady śmierć osoby bliskiej jest doświadczeniem ogromnie dotkliwym, powodującym trudny do ogarnięcia smutek i ból. Zgromadzony materiał dowodowy wskazuje, że nie inaczej było w rozpatrywanej sprawie.

Powód w okresie poprzedzającym śmierć ojca mieszkał z rodzicami, z którymi prowadził wspólne gospodarstwo domowe. Ojciec wspierał powoda w sferze zawodowej po wypadku, jakiemu powód uległ w pracy. Łączyła go z ojcem silna więź emocjonalna, która została przerwana na skutek wypadku, któremu uległ B. P.. Zmarły zapewniał powodowi, jego rodzeństwu i matce warunki bytowe. Życie rodziny od dnia śmierci męża i ojca uległo zmianie. Matka powoda załamała się psychicznie, więzi między rodzeństwem i matką znacznie osłabły.

Powód bardzo długo przeżywał żalobę, doświadczając silnych cierpień psychicznych. Do tej pory trudno mu pogodzić się ze śmiercią ojca, którego często wspomina.

Biorąc zatem powyższe pod uwagę stan faktyczny niniejszej sprawy, w ocenie Sądu, powód w toku postępowania wykazał, że jego dobro osobiste w postaci więzi z ojcem, doznało uszczerbku. Wykazał także związek między krzywdą, a śmiercią B. P. będącej naruszeniem jego chronionych dóbr. Jednocześnie biorąc pod uwagę skalę tego naruszenia i jego skutków dla obecnej kondycji powoda oraz przy pomocniczym zastosowaniu art. 322 kpc, Sąd uznał za zasadne żądanie zadośćuczynienia w oparciu o art. 448 kc.

Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia w związku ze śmiercią osoby najbliższej należy mieć na uwadze: dramatyzm doznań osoby najbliższej, poczucie osamotnienia, pustki, cierpienia moralne, wstrząs psychiczny, rodzaj i intensywność więzi łączącej powoda ze zmarłym, wystąpienie zaburzeń będących skutkiem owej śmierci (np. depresja), rolę w rodzinie pełnioną przez zmarłego, zdolność pokrzywdzonego do odnalezienia się w nowej rzeczywistości, przebieg leczenia, wiek pokrzywdzonego, okoliczności śmierci najbliższego oraz poniesienie kary przez sprawcę tej śmierci. (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 24 września 2014 r. I ACa 405/14.). W przypadku naruszenia dobra osobistego w postaci więzi rodzinnej, zadośćuczynienie przyznane na podstawie art. 24 k.c. w zw. z art. 448 k.c. obejmuje różne aspekty krzywdy spowodowanej śmiercią osoby bliskiej. Jego wysokość powinna być ustalona na takim poziomie, by spełniało ono swój cel, jakim jest wynagrodzenie krzywdy związanej z gwałtowną zmianą sytuacji członków rodziny zmarłego. Suma ta powinna jednak uwzględniać przede wszystkim rozmiary krzywdy realnie odczuwanej przez osoby występujące z danym roszczeniem według stanu rzeczy istniejącego w chwili zamknięcia rozprawy (art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.). (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 17 kwietnia 2015 r. I ACa 136/15).

Sąd mając na uwadze powyższe i uwzględniając kompensacyjny cel zadośćuczynienia, które ma za zadanie złagodzić i zniwelować poczucie krzywdy, dając materialne środki pozwalające na powrót do w miarę względnego funkcjonowania i dostosowania się do zmienionej rzeczywistości doszedł do przekonania, że w realiach niniejszej sprawy odpowiednim zadośćuczynieniem będzie dla powoda kwota 61 000 zł (czyli łącznie z przyznanym przez pozwanego zadośćuczynieniem kwota 75 000 zł).

Kwoty te zdaniem Sądu są adekwatne do rozmiaru krzywdy i pozwalają na jej rekompensatę. Wysokość zasądzonego zadośćuczynienia pozostaje w rozsądnym rozmiarze zwłaszcza, gdy zważyć na rolę, jaką miał w rodzinie zmarły B. P..

O odsetkach Sąd orzekł mając na uwadze art. 481 § 1 kc w związku z art. 14 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych. Zgodnie z cytowanym wyżej przepisem, zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie. Zgłoszenie szkody doręczono pozwanemu w dniu 17 stycznia 2014 r., czego pozwany nie kwestionował. Biorąc zatem pod uwagę powyższe, Sąd zasądził odsetki od dnia 17 lutego 2014 roku do dnia zapłaty.

Z uwagi na powyższe Sąd orzekł, jak w punktach 1 wyroku.

W pozostałej części Sąd powództwo oddalił. Nadmienić w tym miejscu należy, że przyznane w niniejszej sprawie kwota obejmuje jedynie zadośćuczynienie za śmierć B. P., które jest roszczeniem odmiennym od roszczenia o odszkodowanie z tytułu pogorszenia sytuacji życiowej.

O kosztach Sąd orzekł w oparciu o art. 100 kpc, zgodnie z którym, w razie częściowego tylko uwzględnienia żądań koszty będą wzajemnie zniesione lub stosunkowo rozdzielone. Sąd może jednak włożyć na jedną ze stron obowiązek zwrotu wszystkich kosztów, jeżeli jej przeciwnik uległ tylko co do nieznaczącej części swego żądania albo gdy określenie należnej mu sumy zależało od wzajemnego obrachunku lub oceny sądu.

Strona powodowa wygrała sprawę niemal w całości zatem Sąd uznał, że pozwany powinien zostać w całości obciążony kosztami procesu, za wyjątkiem tej części kosztów co do której powództwo zostało oddalone. Obciążenie w całości kosztami na podstawie art.100 zd. 2 k.p.c. oznacza, że strona ta ponosi koszty w zakresie w jakim przegrała proces, natomiast nie zasądza się na rzecz tej strony poniesionych przez nią kosztów w zakresie, w jakim proces wygrała.

Powód wygrał sprawę w 80 %. Wobec powyższego Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda 80 % poniesionych przez niego kosztów zastępstwa procesowego i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa tj. 2 894 zł (80% z 3617 zł) § 2 pkt 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych).

Powód był zwolniony od kosztów sądowych. Na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych w zw. z art. 100 k.p.c. Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Poznaniu opłatę sądową naliczoną od zasądzzonego roszczenia.

SSO Ewa Pijańska